

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN TO‘QIMACHILIK SANOATI INSTITUTI**

“TASDIQLAYMAN”

“TIKUVCHILIK MAHSULOTLARINI BADIYY BEZASH”

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	200 000-	San’at va gumanitar sohalari
Ta’lim sohasi:	210 000-	San’at
Ta’lim yo‘nalishi:	60210400	Dizayn (kostyum)

Namangan—2024

Fan/modul kodi TMBB 2808		O'quv yili 2024/2025	Semestr 7,8	Kreditlar 8	
Fan/modul kodi Tanlov		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlar 8	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
	Tikuvchilik mahsulotlarini badiiy bezash	120	120	240	
2.	I. Fanning mazmuni				
	Fanni o'qitishdan maqsad- tikuvchilik mahsulotlarini badiiy bezash (dizayn) jarayonining to'g'ri tashkil etilish natijasi bu uning texnologiya, tejamkorlik va estetikasi nuqtayi nazaridan optimal hal etilgan mahsulotidir. Mahsulotning inson va jamiyat uchun badiiy loyihalashtirilishi to'g'ri bog'langan, chunki jamiyat ma'lum xarakter va darajadagi mahsulotlarni ishlab chiqarishga ijtimoiy buyurtma beradi.				
	Fanning vazifasi- yengil sanoat oldida aholining sanoat tovarlariga bo'lgan ehtiyojini to'laroq qondirish, bozorni kerakli mahsulot bilan to'ldirish, mahsulot sifatini yaxshilash va assortimentini kengaytirish, ularning iste'mol madaniyatini oshirish vazifalari turadi.				
	II. Asosiy va nazariy qism(ma'ruza mashg'ulotlari):				
	II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi.				
	1-mavzu. Tikuvchilik mahsulotlarini badiiy bezash asoslari.				
	To'qimachilik naqshlari naqsh san'ati. Matolarni badiiy bezash. Kompozision yechimi. Naqsh kompozitsiyasi.				
	2-mavzu. To'qimachilik naqshlarining umumiy klassifikatsiyasi.				
	Bezak san'ati. Naqsh ramzi. Geometrik naqshlar.				
	3-mavzu. To'qimachilik naqshlari va tabiiy manbalar.				
Rapport. Motiv. Ritmik uyushma.					
4- mavzu. Naqsh kompozitsiyasini yaratishning ijodiy usullari.					
Naqsh va to'qimachilik bezaklari kompozitsiyasi. Statik kompozitsiyali naqshlar.					
5-mavzu. Tikuvchilik buyumlarini modellashtirishda naqshlarni joylashishi.					
Naqshni ritmik va plastik harakatlar. Uch komponentlik qonun. Kontrast qonuni.					
6-mavzu. Quroq texnikasining o'ziga xos xususiyatlarini tadqiq etish.					
Xalq amaliy san'ati. Quroq tikish usullari.Taxlama va yassi quroq tikish.					
7-mavzu.“Quroq” texnikasidan foydalanib kostyumlarni loyihalash.					

Quroq texnikasini tasviriy san'at bilan uyg'unlashtirish. Quroq tikishda "Stack&Wak" texnikasidan foydalanish.

8-mavzu. Kostyum siluetining mato naqshi bilan bog'liqligi.
Siluet. Matodagi naqshlar joylashuvi.

9-mavzu. Monokompozitsiyani qurishda umumiy prinsiplar.
Kombinatorika usulida tuzilgan frontal kompozitsiya. Frontal kompozitsiyalar. Fazoviy kompozitsiya.

10-mavzu. Kashtachilik san'ati.

Kashtado'zlik san'ati tarixi, uning rivojlanish bosqichlari, hozirgi ahvoli va imkoniyatlari. Kashtado'zlik maktablari va ustalari.

11-mavzu. Biserlar bilan liboslarni bezatish san'ati.

Biser tikish chok turlari

*Izox: * Angilyaning Manchestr universiteti.*

*Izoh ** "Tekstil libos", "Saodat sanoat servis MCHJ, "Tekstil libos" MCHJ korxonalari tavsiyasi asosida olingan.*

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Matoga bo'yoqlar yordamida bezaklar berish. Panno.
2. Naqshlarning ritmik harakatlari. Ritmlarning turlari.
3. Naqsh ramzlari. Geometrik naqsh xususiyatlari.
4. Naqsh va to'qimachilik bezaklari kompozitsiyasi.
5. Kostyumda ritmni qo'llanilishi.
6. Kostyum kompozitsiyasida badiiy bezaklar. Tahlamalar.

Laboratoriya mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Kiyimlarni modellashtirishda statik kompozitsiyali naqshlardan foydalanish.
2. Kiyimlarni modellashtirishda statik kompozitsiyali naqshlardan foydalanish.
3. Quroq tikish usullarini tikuvchilik buyumlarida qo'llash.
4. Taxlama va yassi quroq tikish texnologiyasi.
5. Zamonaviy liboslarni badiiy bezashda uslubiy yechimlar.
6. Biser tikish san'atining kiyimlarda qo'llanilishi.
7. O'zbek dekorlarining kostumdagi xususiyatlari.
8. Tabiat manzaralarini kiyimlarda qo'llanilishi.
9. Zardo'zlik san'ati texnologiyasi.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Zamonaviy moda olamida quroq texnikasi.
2. Xalq amaliy san'ati o'ziga xosligi.

	5. To'qimachilik naqshlari klassifikatsiyalash. 6. Zardo'zi zamindo'zi tikish turi. 7. Biserlar bilan liboslarni bezatish san'ati. 8. Naqsh kompozitsiyasini qonun va qoidalari. 9. Tabiat manzaralari peyzajlari. 10. Batik turlarini va ulardan foydalanish. 11. Libos to'plamini yaratishda insonning o'zaro psixologik va fiziologik bog'liqligi. 12. Libos to'plamini yaratishda o'zbek milliy dekorativ elementidan foydalanish. 13. Dekor elementlar liboslarda ishlatish jarayoni. 14. Dekorativ elementlar. 15. Kolleksiya uchun ijodiy manbaalar tanlash. 16. Milliy ananalarni libos eskizlarida aks ettirish. <i>Izox: * Angilyaning Manchestr universiteti.</i> <i>Izoh ** "Tekstil libos", "Saodat sanoat servis MCHJ, "Tekstil libos" MCHJ korxonalari tavsiyasi asosida olingan.</i> Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V.Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari Talaba bilishi kerak: • kiyimlarni badiiy bezash asoslari, milliy hunarmandchilik asosida amaliy bezaklardan tikuv buyumlarini bezash, turli hil ornamentlar haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim) • naqqoshlik, zardo'zlik an'analarni rivojlantirish, ijodkorlik, tadqiqotchilik hamda izlanuvchanlik sifatleri hususiyatlari bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma) • talabalarni ijodkorlik faoliyatini tayyorlashning pedagogik va axborot texnologiyalarini o'zlashtirish, zamonaviy metodlardan samarali foydalana olish ko'nikmalariga ega bo'lish malakalariga ega bo'lishi kerak.(malaka)
4.	VI.Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlashlar, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalash;
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talabalar: Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni muvaffaqiyatli topshirish.

	Asosiy adabiyotlar 1. S.Sh. Tashpulatov, X.X. Kamilova va boshq. "Xalq iste'mol buyumlarini modellashtirish va loyihalash". – Toshkent: Sharq, 2008. В.Ф. Рунге, В.В. Сенковиский. Основы теории и методологии дизайна М.; МЗПРЕСС. 2003 2. В. Baymetov, G. Alimova "Maxsus rasm". – Toshkent: "Iqtisod-moliya" 2010. И.А. Розенсон. Основы теории дизайна - СПб.; Питер 2007 3. D. Jabborova "Zardo'zlik texnologiyasi". – Toshkent: G'.G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi, 2004. 5. S.S. Bulatov, P.P. SHabaratov, M.A. Rasulov. Naqqoshlik. O'quv qo'llanma. "IQTISOD-MOLIYA", 2010 6. Djalolova D.F. Tikuv buyumlarini tayyorlashda kreativ loyihalash. O'quv qo'llanma. BUXORO - 2021 "DURDONA" NASHRIYOTI Qo'shimcha adabiyotlar 1. В.В.Ермилова, Д.Ю.Ермилова Моделирование и художественное оформление одежды. Москва "Академия" 2001.-180 с. 2. Зеленг III. Век модельеров 1900-1999-Штутгарт: 2001. 3. Н.С.Макавеева. Основы художественного проектирования костюма. Практикум. – М.: Академия. 2008.-230 с. 4. Ю. Саймон Треверс-Спенсер и З.Заман. Справочник дизайнера по формам и стилям одежды- М.: рипол классик. 2008. 5. N.Sodiqova, - O'zbek milliy kiyimlari XIX-XX asrlar- T.: G'.G'ulom- 2006.-192 b. Axborot manbaalari 1. www.zivonet.uz 2. www.lex.uz 3. https://www.leeds.ac.uk/ 4. http://library.atu.kz/flgl/40976.pdf 5. https://kwork.ru/illustrations/15580339/eskizy-odezhdy-fashion-illyustratsiya-dizayn-odezhdy 6. https://www.arts.ac.uk/colleges/london-college-of-communication
7.	Fanning o'quv dasturi Namangan to'qimachilik sanoati instituti Kengashining 2024-yil 26.08 "1"-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan /modul uchun mas'ullar: M.Nazarova-Namangan to'qimachilik sanoati instituti "Dizayn" kafedrası mudiri, PhD. M.Rizametova- Namangan to'qimachilik sanoati instituti "Dizayn" kafedrası katta o'qituvchisi.
9.	Taqrizchilar: N.N.Nabidjonova- Namangan to'qimachilik sanoati Instituti "Yengil sanoat mahsulotlarini konstruksiyalash va texnologiyasi" kafedrası proffessori. A.Muxitdinov - "Tekstil Libos" MCHJ rahbari.